

Джонатан Свіфт

(1667–1745)

Джонатан Свіфт — видатний англо-ірландський письменник-сатирик, церковний і політичний діяч, який усі сили віддав викоріненню ганебних суспільних вад. Своїми творами Свіфт нажив за життя чимало ворогів, але ірландці й досі шанують його як непримиренного борця за права народу.

Народився Джонатан Свіфт у 1667 році в місті *Дублін* — столиці *Ірландії*, яка перебувала в колоніальній залежності від Англії. Англійська політика в Ір-

ландії впродовж багатьох століть була спрямована на поступове заселення цієї країни вихідцями з Англії, серед яких був і батько Свіфта. Корінне населення намагалося протистояти англійському тиску і постійно повставало.

Батько Джонатана помер ще до народження сина, і хлопцем опікувався дядько Годвін Свіфт, відомий адвокат. Він оплатив навчання племінника в найкращій школі Ірландії, а пізніше і в Трініті-коледжі Дублінського університету, де готували юристів і богословів. Після закінчення курсу на юнака чекала кар'єра священника. За спогадами сучасників, молодий Свіфт уже тоді був гострим на язик, незалежним, насмішкуватим і навіть різким, коли йому доводилося відстоювати власні переконання.

У 1686 році Джонатан отримав ступінь бакалавра, але не зміг продовжити навчання, щоби стати магістром. Спалахнуло чергове повстання ірландців. Багато англійців, рятуючи свої життя, терміново повернулися на батьківщину, серед них був і молодий Свіфт.

Допомогу розумному юнакові, який одчайдушно потребував підтримки, надав далекий родич його матері Вільям Темпл — аристократ, багатий і політичний діяч у відставці. Темпл узяв Джонатана на посаду секретаря, а пізніше Свіфт став його довіреною особою, проживши у домі вельможі загалом десять років. Вільям Темпл, незважаючи на відставку, залишався впливовим політиком, і роки, проведені поруч із ним, стали для Джонатана доброю життєвою школою.

У домі Темпла молодий Свіфт дізнався про особливості політичного життя Англії. Гості його покровителя, а це завжди були політики

першої величини (міністри і навіть король), відкрито обговорювали в присутності Джонатана політичні проблеми і міжпартійні суперечки. Амбітного Свіфта, що прагнув активно долучитися до суспільного життя, захопила ідея ввійти в політичні кола. Однак усі його намагання не мали успіху, а Вільям Темпл нічого не зробив, аби допомогти Джонатану хоча б у мінімальному кар'єрному просуванні.

У 1699 році Свіфт спробував доєднатися до політичної діяльності через літературу, тобто звернувся до *публіцистики*. Джонатан почав писати *памфлети* — гострі сатиричні твори на політичні теми. Свіфта обурювали повсюдна корупція, брехня й лицемірство. Вже з першого опублікованого ним памфлету (у 1701 році) стало зрозуміло — в Англії з'явився новий талановитий автор.

Памфлети мали не лише грандіозний читацький успіх, а й вагомий політичний вплив. Свіфт, добре знаючи партійні «заштунки», викривав справжні мотиви політиків. Письменник показував, що партійні лідери прагнуть влади не для служіння національним інтересам Великої Британії, а заради власного збагачення. Свіфт викривав корупцію в судах, продажність чиновників, лицемірство політиків і загальний занепад моралі.

Вплив Свіфта на політичні події був неймовірним, його прихильності шукали перші особи держави, однак сам він професійним політиком так і не став. У 1713 році Джонатан Свіфт остаточно попрощався з мріями про кар'єру державного діяча, залишив Англію і став настоятелем (деканом) *собору святого Патріка* в рідному Дубліні.

Однак в Ірландії Джонатан Свіфт несподівано опинився у вирі політичного життя. Загарбницька політика Англії призвела до постійних заворушень серед ірландців, і письменник не міг залишитися осторонь. Свіфт, хоча сам за походженням був англійцем, керуючись «*мораллю і здоровим глуздом*», став на бік гноблених. Свій видатний талант і гострий розум він спрямував на захист ірландських свобод проти англійського ярма. «*Управління без згоди тих, ким управляють, є найсправжні-сіньке рабство*», — стверджував він у своїх ірландських памфлетах.

Його уїдливі, саркастичні твори змушували уряд переглядати рішення, короля — скасовувати укази, а парламент — змінювати зовнішню політику. Дуже швидко письменник здобув шалену популярність серед ірландців, яка межувала з обоженням. Він багато займався доброчинністю, із власних коштів виплачував пенсії і допомагав не тільки бідності, а й тим, хто хотів налагодити свій бізнес. Тому його парафія